

FTEHIM TA' KOPERAZZJONI BEJN

Il-Komunità Ewropea dwar l-Energija Atomika u l-Konfederazzjoni Svizzera fil-qasam tal-fużjoni termonukleari kontrollata u l-fizika tal-plażma

IL-KOMUNITÀ EWROPEA DWAR L-ENERĠIJA ATOMIKA, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejha "Euratom", rappreżentata mill-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, hawnhekk iżjed il quddiem imsejha "l-Kummissjoni", u

L-KONFEDERAZZJONI SVIZZERA, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejha "l-Isvizzera", rappreżentata mill-Kunsill Federali Svizzeru, hawnhekk iżjed il quddiem imsejha "il-Kunsill Federali",

BILLI l-Euratom kienet, sa mill-1959, bhala parti minn programm kongunt f'perjodu twil ta' żmien li jhaddan l-attivitajiet kollha fil-qasam tal-fużjoni termonukleari kontrollata u l-fizika tal-plażma fil-Euratom, qeghda timplimenta programmi multi-annwali ta' riċerka u taħriġ f'dan il-qasam li ġew maħsuba biex iwasslu għall-produzzjoni industrijali u l-marketing ta' reatturi ta' fużjoni termonukleari kontrollata; billi x-xogħol imwettaq taht dawk il-programmi ġie, fost hwejjeġ ohra imwettaq taht kuntratti ta' assoċjazzjoni u taht ftehim għall-promozzjoni ta' mobilità ta' l-impjegati, bl-aħhar wiehed minn dawn ikun ir-raba' programm ta' hames snin li jopri l-perjodu 1976 sa l-1980;

BILLI dan il-programm jinkludi proġett għall-kostruzzjoni ta' mekkaniżmu prinċipali sperimentali, JET (Torus Kongunt Ewropew), li għandu jibena u jithaddem minn impriza kongunta kif definita fil-Kapitolu V tat-Trattat Euratom, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejha "l-Impriza Kongunta JET";

BILLI l-Isvizzera mill-parti tagħha kienet qed twettaq riċerka għal hafna snin fil-qasam ta' fużjoni kontrollata termonukleari u l-fizika tal-plażma, u hija eminentement kwalifikata f'dan il-qasam;

BILLI, minhabba l-kwantità tax-xogħol li baqgħalu jsir qabel ma jintlaħaq l-istadju li fih il-fużjoni termonukleari kontrollata tista' tiġi applikata fil-prattika, huwa ta' interess għall-Partijiet Kontraenti għal dan il-Ftehim li jikkombinaw l-isforzi tagħhom f'dan il-qasam kemm bil-hsieb li tiġi evitata duplikazzjoni mhux meħtieġa u sabiex jithaffu l-programmi rispettivi ta' riċerka tagħhom, li l-għanijiet tagħhom huma li tinkiseb prijorità akbar bhala riżultat tal-kriżi ta' l-energija,

FTEHMU DAN LI ĠEJ:

A. Objettiv tal-Ftehim

Artikolu 1

L-għan ta' dan il-Ftehim huwa li jippermetti lil kull waħda mill-Partijiet Kontraenti, billi jiġbru flimkien ir-riżorsi tagħhom ta' riċerka fil-qasam ta' fużjoni kontrollata termonukleari u fizika tal-plażma, biex jinkisbu benefiċċi massimi mir-riżorsi assenjati lill-programmi rispettivi tagħhom ta' riċerka billi tiġi evitata duplikazzjoni mhux meħtieġa, u b'hekk jithaffu il-ksib ta' l-għan komuni ta' dik ir-riċerka, jiġifieri l-produzzjoni ta' elettriku bi prezzijiet kompetittivi permezz ta' l-utilizzazzjoni ta' reazzjonijiet ta' fużjoni termonukleari kontrollata.

Artikolu 2

2.1. Sabiex jinkiseb l-għan ta' dan il-Ftehim il-Partijiet Kontraenti għandhom jassoċjaw il-programmi rispettivi tagħhom ta' riċerka,

hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejha "l-programm Euratom" u "l-programm Svizzeru", u definiti fl-Annessi I u II ta' dan il-Ftehim. Sabiex tiġi assigurata l-koperazzjoni effettiva, l-programm Svizzeru għandu jadotta għanijiet fuq perjodu twil ta' żmien u modi tal-koperazzjoni tal-programm Euratom u għandu jiġi estiz jew modifikat, wara li jiġi studjat mill-korpi msemmija fl-Artiokoli 5 sa 10 u 16 ta' dan il-Ftehim, biex jinkludi attivitajiet ġodda rilevanti għall-programm Euratom fejn xieraq.

Kull darba li programm ġdid jiġi adottat minn xi waħda mill-Partijiet Kontraenti, huwa għandu jissostitwixxi l-programm jew programmi elenkati fl-Annessi I u II ta' dan il-Ftehim.

L-assocjazzjoni msemmija fl-ewwel paragrafu għandha tintlaħaq permezz tal-mezzi li ġejjin:

— partecipazzjoni xierqa minn kull waħda mill-Partijiet Kontraenti fil-fazi li tinvolvi l-preparazzjoni u l-implimentazzjoni tal-programmi tal-Parti l-ohra,

- il-mobilità tal-haddiema bejn il-laboratorji konċernati fil-Euratom fl-Isvizzera u fil-pajjiżi terzi li magħhom il-Euratom kienet iffirmit ftehim simili għal dan il-Ftehim, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejjah "Stati assoċjati li m'humiex membri", u l-laboratorji li jiehdu sehem fil-programm Euratom,
- ifffinanzjar reċiproku ta' dawn il-programmi,
- drittijiet reċiproċi għall-aċċess għar-riżultati xjentifiċi u teknoloġiċi tal-programmi rispettivi.

2.2. Għall-finijiet tal-ksib ta' l-għan ta' dan il-Ftehim, l-Isvizzera għandha tipparteċipa fil-proġett JET.

B. Strumenti legali meħtieġa sabiex jinkiseb l-għan tal-Ftehim

Artikolu 3

3.1. Sabiex tintlaħaq l-assoċjazzjoni msemmija fl-Artikolu 2.1 ta' dan il-Ftehim, il-Partijiet Kontraenti għandhom jikkonkludu kuntratt ta' assoċjazzjoni, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejjah "il-kuntratt ta' assoċjazzjoni". Sa fejn ikun possibbli, dawn il-kuntratti għandhom ikunu simili għal dawk konkluzi bejn il-Kummissjoni u l-Istati, persuni jew impriżi, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejha "korpi assoċjati", għall-implimentazzjoni tal-programm Euratom.

Għall-istess fini, il-Euratom għandu jiehu hsieb biex l-Isvizzera ssir parti, malli dan il-Ftehim jidhol fis-seħh, għall-ftehim għall-promozzjoni tal-mobilità tal-haddiema li kien gie konkluz bejn il-Kummissjoni u l-korpi assoċjati hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejjah il-ftehim dwar il-mobilità.

3.2. Għall-fini tal-partecipazzjoni fil-proġett JET, l-Isvizzera għandha, malli dan il-Ftehim jidhol fis-seħh, issir mebru ta' l-Impriża Kongunta JET, li l-istatuti tagħha hija taċċetta.

3.3. Il-Euratom għandu b'zieda jassigura li l-Isvizzera ssir parti għal kull kuntratt li l-għan tiegħu jaqa' fil-kamp ta' l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim, minbarra kuntratti ta' assoċjazzjoni jew kuntratti simili konkluzi mill-Euratom matul il-perjodu ta' validità ta' dan il-Ftehim.

C. Korpi meħtieġa sabiex jinkiseb l-għan ta' dan il-Ftehim

Artikolu 4

4.1. Il-korpi responsabbli biex jistabbilixxu l-assoċjazzjoni msemmija fl-Artikolu 2.1 ta' dan il-Ftehim huma deskritti fl-Artikoli 5 sa 10 ta' dan il-Ftehim u fil-kuntratt ta' l-assoċjazzjoni.

4.2. L-organi amministrattivi ta' l-Impriża Kongunta JET huma deskritti fl-istatuti ta' dik l-impriża.

Artikolu 5

B'mod partikolari, l-kuntratt ta' assoċjazzjoni għandu jwaqqaf Kumitat ta' Tmexxija li jkun magħmul minn rappreżentanti adattati tal-Kummissjoni u tal-Kunsill Federali. Il-kompiti ta' dan il-Kumitat ta' Tmexxija għandhom ikunu:

- li jimplimentaw il-kuntratt ta' assoċjazzjoni,
- li jhejju d-dettalji tal-programmi li jiffurmaw is-sugġett ta' dak il-kuntratt,
- li jissorveljaw l-iżvilupp tar-riċerka, u jmessuha sabiex jinkisbu l-aħjar riżultati possibbli skond il-miri ta' dan il-Ftehim.

Artikolu 6

6.1. L-Isvizzera għandha tkun rappreżentata b'mhux aktar minn zewġ delegati fuq il-Grupp ta' koperazzjoni, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejjah "l-LG", imwaqqaf fi hdan il-qafas tal-programm Euratom. L-LG, li l-kompiti tiegħu huma li jassigura l-iskambju ta' l-informazzjoni u l-koperazzjoni fil-kwistjonijiet kollha li jikkonċernaw il-programmi u l-operazzjonijiet li huma fil-kamp ta' applikazzjoni tal-programm Euratom, għandu jwettaq dak ix-xogħol fir-rigward ta' l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp koperti b'dan il-Ftehim.

B'mod partikolari, huwa għandu jassigura l-promozzjoni ta' koperazzjoni u kordinazzjoni bejn il-korpi assoċjati u jmessihom f'xogħolhom, għall-aħjar vantaġġ taż-żewġ Partijiet Kontraenti, lejn l-għan komuni definit fil-programm Euratom u fil-programm Svizzeru u fl-Artikolu 1 ta' dan il-Ftehim, b'kont debitu għal kull żviluppi xjentifiċi u teknoloġiċi li jistgħu jseħhu x'imkien iehor fid-dinja.

6.2. Skond ir-regoli tiegħu ta' proċedura, l-LG għandu jahtar rappreżentant wiehed jew aktar Svizzeru biex ipogġu fuq il-Gruppi ta' Konsulenza imwaqqfa fl-implimentazzjoni tal-programm Euratom, kull meta l-awtoritajiet xierqa Svizzeri hekk jitolbu. Il-Gruppi ta' Konsulenza, li jibgħatu proposti ta' riċerka lil-LG bil-hsieb li jinkiseb benefiċċju massimu xjentifiku mill-fondi allokatati taht il-programm Euratom, għandhom iwettqu dak il-kompitu fir-rigward ta' l-attivitajiet kollha ta' riċerka u żvilupp koperti b'dan il-Ftehim.

Artikolu 7

7.1. L-Isvizzera għandha tkun rappreżentata mid-direttur ta' wiehed mil-laboratorji konċernati fuq il-Kumitat tad-Diretturi mwaqqaf taht il-programm Euratom. Il-Kumitat tad-Diretturi, li huwa responsabbli biex jissorvelja l-implimentazzjoni tal-programm Euratom u biex jagħmel l-aqwa użu tal-kapaċitajiet tal-laboratorji varji li jiehdu sehem fix-xogħol li jaqa' tahtu, għandu jwettaq dak il-kompitu fir-rigward ta' l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp koperti b'dan il-Ftehim. B'mod partikolari, huwa għandu jassigura l-aħjar użu tal-haddiema u l-mobilità tagħhom bejn il-laboratorji varji ngaġġati fl-implimentazzjoni tal-programm Euratom u l-programm Svizzeru.

7.2. Rappreżentant Svizzeru għandu jkollu d-dritt li jpoġġi fuq kull Kumitat ta' Kordinazzjoni imwaqqaf taht il-programm Euratom. Il-Kumitati ta' Kordinazzjoni, li għandhom jipprezentaw lill-Kumitat tad-Diretturi proposti adattati għall-aqwa utilizzazzjoni f'settur partikolari, tal-fondi disponibbli, il-persunal, il-hila u l-kapaċitajiet ta' kull laboratorju konċernat fl-implimentazzjoni tal-programm Euratom, għandhom jassumu dak il-kompitu, għal settur partikolari, fir-rigward ta' l-attivitajiet kollha ta' riċerka u żvilupp koperti b'dan il-Ftehim.

Artikolu 8

L-Isvizzera għandha tkun rappreżentata fuq il-Kumitat Konsultattiv dwar il-Fużjoni, hawnhekk iżjed 'il quddiem imsejjah "is-CCF". Is-CCF għandu jkun magħmul minn rappreżentant wiehed ta' kull Stat membru tal-Euratom, rappreżentant Svizzeru u rappreżentant wiehed minn kull Stat iehor assoċjat li m'huwiex membru, magħżula minn persuni responsabbli għar-riċerka nukleari u l-enerġija. Fuq it-talba tal-Kummissjoni, s-CCF għandu jagħti parir lill-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tal-programm u dwar kull bidliet meħtieġa fid-direzzjoni, dwar il-preparazzjoni ta' programmi futuri u n-nefqa shiha tagħhom, u l-kordinazzjoni u l-integrazzjoni ta' attivitajiet nazzjonali fil-qasam tal-fużjoni fil-livell tal-Komunità.

Artikolu 9

L-opinjoni jiet mogħtija mis-CCF, mil-LG, mill-Kumitat tad-Diretturi, mill-Gruppi ta' Konsulenza u mill-Kumitati ta' Kordinazzjoni għandhom ikunu ta' natura ta' konsulenza. L-LG għandu jkun obligat li jagħti l-opinjoni tiegħu fuq proġetti ta' prijorità u dispożizzjonijiet simili japplikaw għall-Kumitat tad-Diretturi fir-rigward tal-mobilità tal-haddiema.

Artikolu 10

Ir-rappreżentanti taż-żewġ Partijiet Kontraenti għandhom jiehdu sehem fix-xogħol ta' kull korp tekniku ta' pariri u ta' kull korp ta' amministrazzjoni li jista' jitwarrqaf għall-finijiet ta' dan il-Ftehim.

D. Dispożizzjonijiet finanzjarji u ta' taxxa tal-Ftehim

Artikolu 11

11.1. Il-kontribuzzjoni finanzjarja ta' l-Isvizzera għall-programm Euratom taht dan il-Ftehim għandha tkun iffissata kull sena f'ammont li jgħorr l-istess relazzjoni tal-parti tan-nefqa tal-Euratom għall-programm Euratom għal dik li l-prodott gross domestiku Svizzeru kellu għall-prodott gross domestiku totali kemm ta' l-Euratom u ta' l-Isvizzera fis-sena li tiġi qabel l-aħħar sena ta' qabel.

Fir-rigward tal-kontribuzzjoni finanzjarja għall-proġett JET, din għandha tkun ibbażata fuq il-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Euratom lill-Impriza Kongunta, fil-mument li hija titwarrqaf.

B'zieda, l-Isvizzera għandha thallas lill-Impriza Kongunta JET ammont li għandu jiġi stabbilit skond id-dispożizzjonijiet finanzjarji ta' l-istatuti ta' l-Impriza Kongunta.

11.2. Il-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Euratom għall-iffinanzjar tax-xogħol imwettaq taht il-kuntratt ta' assoċjazzjoni u l-ftehim ta' mobilità għandu jkun kalkolat fuq l-istess bażi bħal dak normalment użat fil-kalkolazzjoni tal-kontribuzzjonijiet ta' l-Euratom għall-iffinanzjar ta' xogħol imwettaq taht kuntratti li jikkorrispondu.

11.3. Fil-bidu ta' kull sena l-Kummissjoni għandha tinforma lill-Kunsill Federali bl-ammont maħsub għall-ispiza li tirrelata mal-programm Euratom għal dik is-sena. Il-Kunsill Federali għandu jhallas lill-Kummissjoni l-ammont dovut fuq il-baży ta' dan l-Artikolu bil-mod li ġej: seba' partijiet minn tnax qabel il-15 ta' Jannar u hames partijiet minn tnax qabel il-15 ta' Lulju. Arranġamenti oħra għall-hlas tal-kontribuzzjonijiet finanzjarji mill-Isvizzera u l-Euratom skond dan l-Artikolu huma stabbiliti fl-Anness II li jinsab ma' dan il-Ftehim.

Artikolu 12

12.1. L-Isvizzera għandha tieħu l-miżuri kollha meħtieġa biex tassigura li l-Euratom tkun eżenti mit-taxxi doganali u hlasijiet oħra ta' importazzjoni, u minn projbizzjonijiet ta' importazzjoni u restrizzjonijiet fir-rigward ta' dik il-parti ta' l-oġġetti finanzjati mill-Euratom u maħsuba biex jintużaw fl-Isvizzera fl-attivitajiet koperti b'dan il-Ftehim.

12.2. Ogġetti importati fi jew mixtrija fl-Isvizzera m'għandhomx jiġu mnehhija, sew bi hlaż jew le, fl-Isvizzera hliet taht il-kondizzjonijiet approvati mill-Kunsill Federali.

12.3. L-Uffiċjali tal-Kummissjoni skond it-tifsira ta' l-Artikolu 1 tar-Regolamenti dwar l-Impjegati u uffiċjali tal-Komunitajiet Ewropej li huma suġġetti għat-taxxa interna applikata fil-Komunitajiet fuq salarji, pagi u hlażijiet imħallsa mill-Komunitajiet, u li huma impjegati fl-attivitajiet fl-Isvizzera koperti b'dan il-Ftehim, u persuni Svizzeri li huma regolati bir-Regolamenti dwar l-Impjegati msemmija hawn fuq u li huma impjegati f'dawk l-attivitajiet fit-territorji ta' l-Istati Membri tal-Euratom, għandhom ikunu eżenti mit-taxxi nazzjonali fuq is-salarji, pagi u hlażijiet. Dawn l-eżenzjonijiet mit-taxxa m'għandhomx jgħoddu fir-rigward ta' pensjonijiet u anwitatijiet fuq il-hajja imħallsa lil dawk il-persuni.

E. Dispożizzjonijiet tal-Ftehim li jirrelataw ma' aċċess għall-informazzjoni

Artikolu 13

13.1. Id-dispożizzjonijiet li jirrelataw ma' l-aċċess għall-informazzjoni li huma applikabbli fir-rigward ta' l-assoċjazzjoni msemmija fl-Artikolu 2.1 ta' dan il-Ftehim huma mniżżla fl-Artikoli 14 u 15 ta' dan il-Ftehim, fil-kuntratt ta' assoċjazzjoni u fil-kuntratt ta' mobilità.

13.2. Id-dispożizzjonijiet li jirrelataw ma' l-aċċess għall-informazzjoni li huma applikabbli fir-rigward tal-partecipazzjoni ta' l-Isvizzera fl-Impriza Kongunta JET huma mniżżla fl-Artikolu 14 ta' dan il-Ftehim u fl-istatuti ta' l-Impriza Kongunta JET.

Artikolu 14

14.1. Id-dritt ta' aċċess għal kull waħda mill-Partijiet Kontraenti għall-informazzjoni tal-programm tal-Parti l-oħra għandu jkun parti essenzjali ta' dan il-Ftehim.

14.2. Dan għandu jkun garantit b':

- b'regoli ta' informazzjoni u patenti,
- mobilità tal-haddiema bejn il-laboratorji konċernati fil-Euratom, l-Isvizzera u l-Istati assoċjati li m'humiex membri,
- distribuzzjoni ekwitabbli fost l-industriji fil-Euratom, l-Isvizzera u l-Istati assoċjati li m'humiex membri ta' ordnijiet konnessi ma' l-implimentazzjoni taż-żewġ programmi assoċjati, bla h'sara għall-prinċipju li jinkiseb l-aħjar dhul lura għall-ammonti kommessi.

Artikolu 15

15.1. L-informazzjoni li tirriżulta mill-attivitajiet fil-Euratom jew fil-korpi assoċjati fil-qasam ta' fużjoni termonukleari kontrollata u fiżika tal-plażma matul il-perjodu ta' validità ta' dan il-Ftehim għandha tiġi komunikata lill-Isvizzera u lill-persuni jew imprizi, li jwettqu fl-Isvizzera, attivitatijiet ta' riċerka jew produzzjoni li juġġustifikaw l-aċċess għal dik l-informazzjoni bl-istess kondizzjonijiet hekk kif huma applikati fl-Istati Membri, persuni jew imprizi fil-Euratom.

15.2. L-informazzjoni li tirriżulta minn attivitatijiet ta' riċerka mwettqa fl-Isvizzera taht il-kondizzjonijiet ta' dan il-Ftehim għandha tiġi komunikata lill-Istati Membri tal-Euratom u lill-Istati assoċjati li m'humiex membri u lill-persuni jew imprizi okkupati f'attivitajiet ta' riċerka jew produzzjoni fit-territorju ta' Stat membru tal-Euratom jew ta' Stat assoċjat li m'huwiex membru fejn dawk l-attivitajiet juġġustifikaw l-aċċess għal dik l-informazzjoni. Dik l-informazzjoni m'għandhiex tiġi komunikata mill-Partijiet Kontraenti lil xi Stati oħra, persuni jew imprizi hliet bi ftehim bejn dawk il-partijiet sakemm l-informazzjoni ma tkunx maħsuba għal persuni jew imprizi li jwettqu fl-Isvizzera attivitatijiet ta' riċerka jew produzzjoni li juġġustifikaw l-aċċess tagħhom għal dik l-informazzjoni.

15.3. Jekk l-informazzjoni msemmija fil-paragrafi 1 u 2 hija protetta permezz ta' patenti, dawn imsemmija l-aħħar jistgħu jintużaw għal finijiet ta' riċerka mill-Istati Membri tal-Euratom, l-Isvizzera u l-Istati assoċjati li m'humiex membri u persuni jew imprizi stabbiliti fit-territorji in-kwistjoni sabiex jinkisbu l-għanijiet ta' dan il-Ftehim. L-Istati Membri tal-Euratom, l-Isvizzera u l-Istati assoċjati li m'humiex membri u persuni jew imprizi stabbiliti fit-territorji in-kwistjoni għandu jkollhom id-dritt li jiksbu liċenzi u sub-liċenzi għall-esplotazzjoni ta' dawk il-patenti għal finijiet industrijali jew kummerċjali b'termini u kondizzjonijiet xierqa, fejn il-Partijiet Kontraenti jkollhom id-dritt li jagħtu dawk il-liċenzi jew sub-liċenzi.

15.4. L-informazzjoni li tirriżulta mill-attivitajiet tal-Euratom, il-korpi assoċjati jew mill-Isvizzera u miksuba qabel id-dhul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim għandhom jintgħamlu disponibbli għal dawk l-Istati, persuni jew imprizi li lilhom l-informazzjoni msemmija fil-paragrafi 1 u 3 tista' tiġi komunikata sal-limitu mehtieg għall-użu ta' l-informazzjoni msemmija f'dawk il-paragrafi. Il-patenti li jirriżultaw mill-attivitajiet imsemmija f'din it-taqsimha għandhom jintgħamlu disponibbli għal dawk l-Istati, persuni jew imprizi li jistgħu jiksbu liċenza jew sub-liċenza fir-rigward tal-patenti msemmija fil-paragrafu 3 sal-limitu mehtieg għall-użu ta' dawk il-liċenzi jew sub-liċenzi.

15.5. Dan l-Artikolu m'għandux jeffettwa kull drittijiet taħt il-liġijiet nazzjonali ta' inventuri jew is-successuri ta' għodda ta' titolu.

15.6. Il-Partijiet Kontraenti iżommu lura minn xi att li jkun ta' preġudizzju għall-patentibiltà ta' xi invenzjonijiet li jirriżultaw mill-attivitàjiet imsemmija fil-paragrafi 1 u 2 ta' dan l-Artikolu.

F. Disposizzjonijiet ġenerali u finali tal-Ftehim

Artikolu 16

16.1. Korp kongunt li għandu jissejjaħ "il-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera" huwa b'dan imwaqqaf li jikkonsisti, min-naħa 'l waħda, minn rappreżentanti tal-Kummissjoni u, min-naħa l-oħra, minn rappreżentanti tal-Kunsill Federali.

16.2. Il-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera għandu jkun responsabbli biex jassigura li dan il-Ftehim jiġi implimentat kif imiss. Huwa għandu jinvestiga kull miżura li x'aktarx ittejjeb il-koperazzjoni skond dan il-Ftehim u li jzomm ruħu aġġornat bil-progress tax-xogħol.

16.3. Jekk xi waħda mill-Partijiet Kontraenti tqis li l-Parti Kontraenti l-oħra tkun naqset li tikkonforma ma' xi obbligu taħt il-Ftehim, hija għandha tinnotifika lill-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera minnufih.

16.4. Il-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera jista', għall-finijiet tat-tweqqif tal-kompiti tiegħu, jiformula, fuq il-bażi ta' opinjonijiet mogħtija mill-LG, rakkomandazzjonijiet, li għandhom jiġu komunikati lill-awtoritajiet konċernati fil-Euratom u fl-Svizzera, fir-rigward ta' adozzjoni ta' programmi u estimi fl-oqsma ta' riċerka koperti b'dan il-Ftehim.

16.5. Il-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera għandu jadotta r-regoli proprji tiegħu ta' proċedura. L-Uffiċċju ta' President għandu jinżamm minn kull wiehed mill-Partijiet Kontraenti wara xulxin, skond ir-regoli ta' proċedura tal-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera.

16.6. Il-Kumitat ta' Fużjoni Euratom/Svizzera għandu jiltaqa' fuq it-talba ta' xi waħda mill-Partijiet Kontraenti, u ta' l-anqas darba fis-sena.

Artikolu 17

17.1. Disputi li jirrigwardaw l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim għandhom, fuq it-talba ta' xi waħda mill-Partijiet Kontraenti jintbagħtu lill-bord ta' l-arbitraġġ.

17.2. Il-bord ta' l-arbitraġġ imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandu jiġi stabbilit għal kull każ individwali. Huwa

għandu jkun magħmul minn tlett membri. Kull Parti Kontraenti għandha tahtar membru wiehed u dawn iż-żewġ membri għandhom jiftiehem dwar il-hatra tat-tielet membru, li għandu jkun il-president tal-bord. Jekk Parti Kontraenti tonqos mill-tahtar membru tal-bord fi żmien xahrejn mid-data li fiha l-kwistjoni tingieb għall-konjizzjoni tal-bord, jew jekk fi żmien xahar mill-hatra tat-tieni membru tal-bord, iż-żewġ membri tal-bord ma jkunux laħqu ftehim dwar il-hatra tat-tielet membru il-Parti Kontraenti jew il-Partijiet Kontraenti, skond il-każ, għandhom jistiednu lill-President tal-Qorti Internazzjonali tal-Ġustizzja biex jahtar il-membri adattati.

17.3. Il-bord ta' l-arbitraġġ għandu jhejji r-regoli proprji tiegħu ta' proċedura. Huwa għandu jasal għad-deċiżjoni tiegħu permezz ta' maġġoranza tal-voti. dawk id-deċiżjonijiet għandhom ikunu vinkolanti.

17.4. Kull Parti Kontraenti għandha għorr l-ispejjes tal-membri proprji tagħha fil-proċeduri ta' arbitraġġ; l-ispejjes tal-president u l-ispejjes li jibqgħu għandhom jingarru f'partijiet ugwali mill-Partijiet Kontraenti.

Artikolu 18

L-Annessi li jinsabu ma' dan il-Ftehim jiffurmaw parti integrata minnu.

Artikolu 19

19.1. Dan il-Ftehim għandu jiġi approvat mill-Partijiet Kontraenti skond il-proċeduri proprji tagħhom. Huwa għandu jidhol fis-seħħ meta l-Partijiet Kontraenti jkunu notifikaw lil xulxin li l-proċeduri meħtieġa jkunu tlestew.

19.2. Dan il-Ftehim huwa konkluz għall-perjodu kopert bil-programm Euratom imsemmi fl-Artikolu 1 u għandu jiġi estiż b'mod taċitu skond kull deċiżjoni sussegwenti ta' programm li l-Komunità tista' tiegħu dwar il-kwistjoni. Kull meta tittiehed xi deċiżjoni ta' programm sussegwenti, l-estensjoni għandha jkollha effett għall-perjodu kopert bil-programm il-ġdid u dak il-programm il-ġdid għandu jiġi sostitwit għall-programm Euratom fl-Anness I. Dan il-Ftehim m'għandux jitqies li jkun intemm biss minhabba dewmien fil-promulgazzjoni ta' xi programm sussegwenti Euratom. Qabel xi deċiżjoni li tikkonċerna l-promulgazzjoni ta' programm ġdid Euratom, il-Partijiet Kontraenti għandhom iżommu konsultazzjonijiet fi hdan il-korpi msemmija fl-Artikoli 5 sa 10 u 16 ta' dan il-Ftehim.

19.3. Kull Parti Kontraenti tista' tittermina dan il-Ftehim billi tagħti avviż ta' sitt xhur f'kull żmien.

Magħmul fi Brussel, fil..., f'zewġ kopji, fil-lingwa Daniża, Olandiża, Ingliża Franciża, Germaniża u Taljana, b'kull test ikun ugwalment awtentiku.

Għall-Komunità Ewropea dwar l-Energija Atomika

Għall-Konfederazzjoni Svizzera

ANNEX I

PROGRAMM EURATOM

1. Is-sugġetti tal-programm Euratom għall-perjodu 1976 sa l-1980 huma kif ġej:
 - (a) fiżika ġenerali fis-settur konċernat, b'mod partikolari studji dwar karattru bażiku jew li jirrelataw ma' l-għeluq bl-ghajjnuna ta' apparat adattat u metodi għall-manifattura u t-tishin ta' plażmi;
 - (b) riċerka dwar l-għeluq f'konfigurazzjonijiet magħluqa ta' plażmi ta' densità u temperatura li jvarjaw b'mod wiesa';
 - (ċ) Produzzjoni ta' u riċerka fuq plażmi ta' densità għolja u għolja hafna;
 - (d) titjib fil-metodi ta' dijanjisi;
 - (e) investigazzjoni ta' problemi teknoloġiċi konnessi mar-riċerka preżenti u l-problemi li jirrelataw mat-teknoloġija ta' reatturi termonukleari;
 - (f) realizzazzjoni tal-proġett JET.

Ix-xogħol imsemmi taht (a) sa (e) għandu jitwettaq taht kuntratti ta' assoċjazzjoni jew kuntratti ta' tul ta' żmien limitat sabiex jinkisbu r-riżultati meħtieġa għall-implimentazzjoni tal-programm.

Ir-realizzazzjoni tal-proġett JET, imsemmi taht (f), ġie fdat lit-Torus Kongunt Ewropew (JET) Impriża Kongunta.
2. Il-programm definit fil-paragrafu 1 huwa parti minn proġett ta' koperazzjoni ftul ta' żmien li jhaddan ix-xogħol kollu mwettaq mill-Istati Membri fil-qasam tal-fużjoni u l-fiżika tal-plażma. Huwa maħsub biex maż-żmien iwassal għall-kostruzzjoni kongunta ta' prototipi bil-ħsieb tal-produzzjoni tagħhom fuq skala industrijali u *marketing*.

ANNEX II

PROGRAMM SVIZZERU

Toroidal magnetic confinement

It-teorija ta' l-ekwilibriju u l-istabbiltà tiegħu bhala funzjoni tal-ġometrija u l-valur beta. L-iżvilupp u l-esekuzzjoni ta' programmi diġitali tal-kompjuter li jikkalkolaw id-*dissipative magnetohydrodynamics* idejali. Esperimenti fuq *Belt pinch* eżistenti u konfigurazzjoni Tokomak varjabbli, li l-kostruzzjoni tiegħu hija fattur prinċipali f'dan il-programm.

Metodi tal-kejl tal-parametri tal-plażma

Metodi ta' dijanjosi ottika: *interferometry* u *Thomson scattering in the far infra-red spectrum*. Kejl ta' oqsma manjetiċi permezz ta' raġġi ion. Kejl permezz ta' interazzjoni b'raġġi *crossed-wave*.

Metodi għat-tishin awżiljari ta' plażma

Studju esperimentali u teoretiku dwar l-injettar ta' mewġ fil-plażma, id-dissipazzjoni tagħhom, u l-konversjoni ta' l-enerġija tagħhom fi shana. B'mod partikolari, mewġ Alfvén.

Interazzjoni ta' mewġ u turbulenzi fil-plażma

It-teorija ta' turbulazzjoni, eċċitazzjoni u saturazzjoni, l-effetti tagħhom fuq it-trasport ta' enerġija u l-partikoli fil-plażma. Studju esperimentali dwar ir-resistenza elettrika u difużjoni kondotta permezz ta' turbulenza. Studji teoretici u esperimentali dwar l-interazzjoni mhux lineari ta' mewġ fil-plażma.

ANNEX III

ARRANĠAMENTI GĦALL-ĦLAS MILL-ISVIZZERA U L-EURATOM TAL-KONTRIBUZZJONIJIET FINANZJARJI MSEMMIJA FL-ARTIKOLU 11 TAL-FTEHIM

1. Il-kontribuzzjonijiet finanzjarji msemmija fl-Artikolu 11.1 u 11.2 tal-Ftehim ġew espressi f'unitajiet Ewropej tal-kontijiet (EUA).

Il-kontribuzzjoni finanzjarja ta' l-Isvizzera għandha tithallas fi franki Svizzeri (SwF) fl-Isvizzera, f'kont miftuh fisem il-Kummissjoni.

Il-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Euratom għall-iffinanzjar tax-xogħol imwettaq taht il-kuntratt ta' assoċjazzjoni għandha tithallas fi franki Svizzeri (SwF) fl-Isvizzera, f'kont miftuh mill-Kunsill Federali.

2. Ir-rata tal-konverzjoni ta' SwF f'EUA u EUA fi SwF għandha tiġi kalkolata fuq il-bażi tar-rati pubblikati ta' kull jum mill-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej. Ir-rata applikabbli għandha tkun ir-rata miksuba fil-jum li fih jiġi esegwit l-ordni ta' trasferiment mill-istituzzjoni finanzjarja.
-